

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 20 K Félévre 110 K
 Negyedévre 55 K Egész évre 220 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Beköszöntő

Idestova egy esztendeje, hogy a „Hajdúföld“, mint keresztyén politikai napilap megindult s tizedik hónapja, hogy az élére állott dr. Szilágyi Imre ügyvéd, mint főszerkesztő. Izgalmas, nehéz idők voltak. Alig ocsudtunk fel a vörös rémuralom dermedtségéből, csakhamar rá kellett jönnünk, hogy a „felszabadító“ nem törekszik másra, mint tehetetlen helyzetünk kizsákmányolására, még megmaradt javaink elrablására, anyagi erőmaradványunk kiszipolyozására. Rémuralom volt ez is. Közszabadságainkat békóba verték, panaszos ajkunkra lakatot tettek, magyar nemzeti érzésünk megnyilvánulását elfojtották, minden mozdulatunkat, minden szavunkat gyanakodva fogadták, büntetéssel fenyegették. S ebben a rettenetes kritikus időben, a legexponáltabb ponton férfias eréllyel, megingathatatlan bátorsággal, törhetetlen magyar hazafisággal állotta meg a helyét Szilágyi Imre, erős kezében fennen lobogtatva a magyarság és keresztyénség tiszta zászlaját, nem törődve azzal, hogy mindennap újra és újra kiteszi magát a megtorlásnak, bebörtönözés, internálás veszélyének. Nem csoda, ha elfáradt s hosszabb szabadságra tér, pihenni kíván.

Amidőn a „Hajdúföld“ szerkesztését ideiglenesen átveszem, szíves figyelmébe ajánlom érdemes olvasóinknak, hogy ez a személyese nem jelent egyben irányváltást is. Hiszen a lap irányának kijelölésében és kitűzött céljainak megközelítésében eddig is részem volt. Ha valami elismerés illeti lapunkat, abból nekem is jut egy szemernyi, s ép úgy, nyílt szívvel vállalom a gáncsból is a rám eső részt.

Mert gáncs is ér bennünket elég. Jöndulatú megrovás és rosszakaratu, rosszhiszemű gáncsvetés egyaránt. Ami nem is csoda. Magyarozatát leli ez, tagadhatatlan fogyatekosságaink mellett, abban, hogy teljesen újszerű az az egyenes, hátor hang, amivel a közélet jelenségeit tárgyaljuk; újszerű az az öntudatos elszántság, amivel, minden egyéni s általában minden mellétekintet figyelmen kívül hagyásával, a közélet megtisztítására törekszünk.

Párttekintetek bennünket nem befolyásolnak, pártkeretek minket nem feszélyeznek. Mint eddig, a jövőben is igyekszünk véleményünk szabadságát minden illetéktelen beavatkozástól megóvni, s izzó fajszeretetünk által elibénk szabott utunkon, fölemelt fővel, egyenesen haladni.

Kitartóan, céltudatosan óhajunk továbbra is munkálni szegény, elárvahodott hazánk, legazoit magyarságunk fölsegítésén; megcsufolt

nemzeti érzésünk és a magyar jövő iránt már-már veszni indult bizalom fölélesztésén; elhomályosított keresztyén öntudatunk megerősítésén; megmételtyezett erkölcsünk és megfertőzött közéletünk megtisztításán; közfelfogásban és intézményeinkben a nemzeti demokrácia diadalra-juttatásán; aláásott társadalmi békénk helyreállításán; romokban heverő gazdaságunk fölépítésén, elvesztett hitelünk visszaszerzésén és megszilárdításán.

Ez a „Hajdúföld“ programja s ez az enyém is. Ezzel állunk vagy bukunk. Ennek a programnak a megvalósításán dolgozunk. Ehhez a munkához kérem minden becsületes magyar embernek a segítségét és támogatását.

Jól gondolja meg mindenki: ha ez a program megbukik, elbukik a magyarság; ha ez a program diadalra jut, Magyarország erősebb és hatalmasabb lesz, mint valaha!

Dr. Komlóssy Imre.

Politikai pártmozgalmak Debrecenben

Miniszterek, államtitkárok és képviselők városunkban

A hocskoros hordák rémuralma alól felszabadult Debrecen városában vasárnap bontotta ki tiszteletreméltó zászlaját az új Magyarország két kormányzó keresztyén pártja: a Keresztyén Nemzeti Egyesülés és a Keresztyén Kisgazda- és Földművespárt. A zászlóbontások a közelgő választási küzdelmek jegyében történtek meg és különösen jelentőséget adott nekik az a körülmény, hogy azokon miniszterek, államtitkárok és nemzetgyűlési képviselők is megjelentek és beszédet mondtak. Rendkívül fontoságu volt és a sok ezer főnyi hallgatóság körében élénk helyeslést és szűnni nem akaró tapsot váltott ki **Haller István** vallás- és közoktatásügyi miniszternek az a kijelentése, hogy *a kormány tisztító munkája közben be fog nézni a püspöki aula kapuján és a városháza dzsungeljét is át fogja vizsgálni.* Másrésztől azonban általános megbotránkozást váltott ki a jórészt magyar gazdaságtudomány körében a Keresztyén Kisgazdapárt alakuló gyűlésén történt az a szegénytelen eset, hogy *jól szervezett szabadkőműves klikk vezető pozíciókba ültette a saját embereit, sőt nemzetgyűlési képviselőnek is jelölte őket.* — Részletes tudósításunk egyébként a következő:

Programbeszéd

Az Arany Bika dísztermében délelőtt 11 órakor tartotta meg programbeszédét dr. Pröhle Vilmos egyetemi tanár, a debreceni II. választókerület keresztyén nemzeti egyesülés pártjának jelöltje, maj nyomban utána dr. **Milóty István**, az Új Nemzedék felelős szerkesztője, aki az I. választókerületben lép föl pártönkivüli programmal, de akit a keresztyén nemzeti egyesülés pártja teljes erővel támogat. A két, rokonszenves jelöltet és a velük megjelent képviselőket, valamint dr. **Réndr. Ágoston** népjóléti és **Haller István** közoktatásügyi minisztert rendkívül figyelemmel hallgatta meg a természet szufoltság megtöltő közönség.

De nagy lelkesedéssel fogadták **Schlachta Margitot** is a nők, a nemzetgyűlés első nőtagját.

Haendel Vilmos dr. egyetemi tanár nyitotta meg a gyűlést és átadta a szót dr. **Rassay Károly** igazságügyi államtitkárnak, aki temperamentusan szállt síkra a keresztyén politika mellett. Eddig a magyar politika a jelszavak harca volt, de már régen élt a törekvés, hogy mi keresztyén Magyarországot akarunk! Régen tapasztaltuk nemzeti létünk és fajunk veszedelmét. Az események igazat adtak nekünk, a borzalmak fölébresztették a keresztyén társadalmat és most harcot hirdetünk a zsidóság elviselhetetlenné vált hatalmával szemben. Nem

tűrjük, hogy a Magyarország népességének 5 százalékát kitevő zsidóság urrá legyen felettünk. (Viharos taps.) Eddigi vereségünk oka szervezetlenségünk volt, ezért kell megszerveznünk a keresztyén magyarságot, de nem osztályharc alapján.

Visszapillantást vetett a háborúra, melynek végén titkos kezek és szabadkőműves páholyok megcsinálták az őszirózsa forradalmat. A szociáldemokraták félték az általános titkos választójogtól és tudták, hogy az ország 80% földművelő népe, a magyar nemzet elsőpri őlet, ezért kiáltották ki a proletárdiktatúrát, mely pár hónap alatt a sir szélére sodorta hazánkat. A keresztyén irányzat föltámadása mentelt meg a végpusztulástól és a keresztyén magyarság fogja fölépíteni az új Magyarországot; az egyoldalú politika kalasztrófát jelentene, mert agrárszociálista, vagy agrár-bolsevista irányba sodorná a magyar politikát.

Ezután dr. **Pröhle Vilmos** tartotta meg programbeszédét.

— Hazánkat kirabolták, széttepték és oly békét akarnak ránk kényszeríteni, mely Magyarország felét elszakítaná. A törzsmagyarság fele idegen uralom alá kerülne. Ebbe mi soha bele nem nyugodhatunk. (Tetszés, taps)

Hogy történhetett ez? Ausztria a külföld előtt egyszerűen elűntette a magyar nemzetet; nem volt külügyi képviselőnk, nemzeti hadseregünk, közveleményünket vesztegetéssel, erőszakkal elnémították, a keresztyén erkölcs alapjáról eltérítették a munkástömeget, nemzeti érzésétől megfosztották. A sajtót, a munkásság vezetését és a pénz hatalmát idegen faj vette birtokába. Mikor a világháboruban a magyarság színe-virága elhullott és amikor a megmaradt nemzeti erőt egyesíteni kellett volna, akkor forradalmat csináltak, mesterségesen szétzillezítették a hadsereget és ebbe belepusztult az ország. Ha nem csinálták volna a forradalmat, nem ilyen békefeltételeket kaptunk volna. Az idegen pénzzel csinált Károlyi-féle forradalom után Belgrádban Jászi Oszkár azt hazudta a francia tábornok előtt, hogy a nacionalista magyarok csinálták a háborút. Mikor ő 1918. karácsonyán röpiratot írt, lehurrogták és a Népszava azt írta, hogy területi integritás alatt mást ne értsenek, mint azt a területet, ahol magyarok laknak. Így lelt földönfutóvá saját hazájában a magyar. A nemzeti érzés és a keresztyén erkölcs elhalványulása züllesztett idáig bennünket. E fertőből csak a visszatérés menthet meg.

Szakítanunk kell az álliberálizmussal, melyre keservesen ráfizettünk. Mivé tették az

álliberális és nemzetközi elemek Magyarországot? Milyen aknamunkát folytatnak még most is ellenünk a külföldön és itthon? Jaj, ha most nem látunk tisztán és nem térünk vissza az ősi erkölcsökhöz és hagyományokhoz, ha az összetartó erőket vissza nem adjuk a nemzet szervezetnek, ha nem egyesítjük a magyar egyházakat és politikai pártokat! Mert elpusztulunk, ha most össze nem tartunk. (Helyeslés.)

Ez a nemzedék dönti el a nagy kérdést, hogy fennmarad-e a magyar nemzet? (Akarjuk! — kiáltják.) A politikai bölcsesség forrása a hazaszeretet. A megcsönkített Magyarország népének egyetlen vigasza, ha a ringó aranykalászonok végig tekint.

Az idők komolyan intenek. Most fogjuk végleg megpecsételni sorsunkat. Ne követelje most egyetlen párt se a felelősség rettentő súlyának viselését. (Taps)

Legközelebb álló kérdések a munkáskérdés, az államháztartás, de legfőbb: mi lesz a békekötéssel? Súlyos helyzet ez, nagy kérdés, de ha sikerül megoldani, a többi önként fog megoldódni. Teljes egyhangúsággal és minden következmény vállalásával kell kimondanunk, hogy *Árpád apánk örökségének egyetlen rögéről sem fogunk önként lemondani.* (Viharos taps és éljenzés.) Ha az erőszak el is szakítja tőlünk a szent örökség bármely részét, munkával, verejtéssel és vérrrel fogjuk visszaszerezni. (Megújuló viharos tetszés.) A bekefélételekre egyetlen szó a válaszuk: nem. (Felkiáltások: Nem, nem, soha! Taps, tetszés.) Nem ir alá soha gyalázatos békét, akár kisévi utján bizalom, akár nem. (Hosszan tartó lelkes taps és éljenzés.)

Ezután dr. *Milotay István*, az I. választókerület pártönkivüli jelöltje tartotta meg program beszédét.

— Mely meghatottsággal áll itt, hiszen ide kötik a boldog ifjúság emlékei, a Debrecenben töltött évek. Itt szőtte álmait 20 év előtt a ref. alma materben. Itt ismerte meg a magyarságot, a magyar idealokkal és törekvésekkel itt jegyezte el magát örökre. Minden erejét, tudását e célra fordítja. (Taps.)

Nagy jelentősége van most a tiszántuli választásoknak nemzeti szempontból. Debrecen és a Tiszántul alig 2 hónapja szabadult fel az oláh uralom alul, mely következménye volt annak a nemzetrontó folyamatnak, mely 50 évre nyulik vissza s melyet a forradalom söpredéke zudított a nemzet nyakára. Már 50 éve kezdődött a magyarság megrontása. Kisajátították mindenét. A háború előtt nem volt önrendelkezési jogunk, a háború után pedig idegen szervezet ült a magyarság nyakán; befonta teljesen a történelmi magyarságot. Nem is vettük észre ugyszólván, hogy kiadtuk a kezünkben a politikai és gazdasági vezetését. Kettős elnyomás, külső és belső elnyomás szenvedő részese lett a magyar. Az osztrák hatalom idebenn ez idegen szövetségesre talált. A magyarság jóhiszeműségének megadta az árát. Magyarország klinikai példája lett az idegen kisajátításnak, Hajdu, Szabolcs, Zemplén, Szatmár vármegyékben és mindenütt ugyanaz a jelenleg: minden gazdasági és politikai pozíció idegen kezébe került. (Zsidók kezére! — zugta a hallgatóság.) Hajdumegyében már 1900 ban az ezer holdon felüli birtokok és bérletek 65 százaléka volt idegen (Felkiáltások: zsidó) kezén. A 100 holdon felülieknek 60 százaléka hasonlóképpen.

Csak a keresztyén, a nemzeti irányzat menthet meg bennünket az idegen faj további terjeszkedésétől. Ez az új függetlenségi harc a belső ellenség ellen: megtartani, ami még meg van és visszaszerezni mindazt, ami elveszett. (Taps.) Debrecenből kell a Tiszántulra kiindulni a nagy szellemi áramlatnak, az új reformációnak, a magyar lelkek, a magyar politika, a magyar erkölcs, magyar kultúra és magyar gazdaság reformációjának. (Taps.) Vissza kell adni a magyarságot önmagának.

Azt mondják, hogy ez reakciós mozgalom. Ez hitvány, gyalázatos rágalom. Ez a magyar demokrácia. A liberálisizmus jelszava alatt a magyarság idegen hatalom kulisszafala lett. Mi csak erkölcsi és anyagi javainkat vissza akarjuk venni. (Taps.) Mondják, hogy mi felekezeti irányzatot követünk, a torzalkodás tüzes fátylóját csóváljuk a maradék Magyarországot

felett. Hitvány rágalom, gyalázatos hazugság. (Taps.) Lássuk be a háború és két forradalom után, hogy minden viszály és félreértés csak a zsidóságnak használ. Ez az idegen faj csak vár, hogy a félrevezethető magyarok, a keresztyén felekezetek egymásra uszításával visszaszerezze hatalmát. A magyarság megtisztulásának és öntudatra ébredésének folyamata a Dunántulról jön a Tiszántulra; egyesült erővel, a keresztyén felekezetek közti egyetértéssel kell a keresztyén magyarság zászlóját diadalra vinni. (Hosszantartó taps és éljenzés.)

Utána *Schlachta Margit* nemzetgyűlési képviselő kért szót, hogy a debreceni férfiakal beszélhesse.

— Magyarország szomorú sorsa állította a nőket a csatasorba, a férfiak mellé. A nő ideálja a családi élet, az otthon, a gyermeknevelés, mit keres a politikában? Sok helyt még kérdőjel, miért nem marad a nő a főzőkanálnál? (Derűtlenség.) Ha recseg-ropog a ház, ha lángol a tető, nem kérde senki, hogy férfi, vagy nő oltja, csak segítő kéz legyen. (Viharos taps és éljenzés.) Ez a veszedelem űzte ki otthonából a nőket. Minek a főzőkanál most, mikor nincs mit főzni? (Derűtlenség.) Mi a mi célunk? Megteremtteni a keresztyén Magyarországot, a békés otthonot, keresztyén parlamentet, jó törvényeket és akkor Isten veled politika, megint kezünkbe kerül a főzőkanál. Rozsnyói Cecília, az egri nők, Zrinyi Ilona példája lelkesít bennünket. Kéri a férfiakat, küldjék a délutáni nőgyűlésre a feleségeiket. (Zajos taps.)

Bénárd Ágoston dr. népjóléti miniszter azzal kezd, hogy neki testvére minden magyar, akár itál, kalapács, vagy eke a kenyérkereső szerszáma. A mi célunk: keresztyének és magyarok maradni.

— Még a vérünk árán is! — Kiáltja közbe a karzatról egy munkás.

Két, igaz, magyar keresztyén jelölt mondta itt el programbeszédét: Pröhle Vilmos és Milotay István. Büszke lehet rájuk Debrecen. Az újjáépítés munkájánál ilyenekre van szükség. Milotay évtizedeken át nagy tudással és bátorsággal végezte a sajtóban a tisztító munkát. Az ő lapja nyomdáját rombolták szét legelőször a kommunisták. Nem most fedezte ő fel a keresztyén és magyar jelszót, mikor már az is konjunktura lett, hanem akkor, mikor még veszedelmes volt hirdetni és jutalma a szenvedés töviskoszorúja volt. (Éljen Milotay!)

Nekünk magyar külpolitikát kell csinálni és ehhez olyan emberre van szükség, mint Pröhle, akit külföld is ösmer, akivel ott akkor is szóba álltak, mikor hivatalosan nem álltak szóba velünk. (Éljen Pröhle!) A harmadik jelölt dr. Bernolák, az új jogrendszer alapvető munkálatainál nélkülözhetetlen, hiszen ő ösmeri a büntető törvénykönyv hézagait. (Éljen Bernolák!) Politikai bölcsesség és érettség nélkül senki kezébe ne tegyék sorsukat. Minél több független embert kell teremteni, hogy új világ legyen itt. Egyetértéssel célt érünk és akkor hátrárainkon túl is becsülni fognak. Akkor nem nekünk fogják diktálni, hanem mi diktáljuk a békét. (Taps.)

Végül *Haller István* vallás- és közoktatásügyi miniszter beszélt röviden és a párt 3 jelöltjét ajánlotta melegen.

— Minden romokban hever. Hibásak a törvények. Megmérgezték a magyar erkölcsöt. Új törvények kellene, új közgazdasági élet, új külpolitika, hogy megismerjen bennünket a világ, új tudományos irány: keresztyén és magyar. Új emberek kellene a városházára, a megyeházára. (Viharos tetszés.) Be kell néznünk a theológiákra, püspöki aulákba, az egyetemi tantermekbe is és eltávolítani mindenánnan a nemzetgyilkos szellemet. Az egész közszellemet újjá kell alakítani. (Viharos tetszés.)

Olyanokra kell biznunk e munkát, akik egész emberek és a nagyviharban is megállottak. (Helyeslés.) Magyar művészetet, magyar sajtót és magyar törvényeket akarunk. A régi törvények a nagycsalókat, uszorasokat, bűzseket a magyar nép lelkének megmérgezőit kímélték. Zsidó csinálta a büntető törvényt és úgy csinálta, hogy a faj fájának kedvezzen. Ezért üldözi a kis bűnöst a törvény és ezért

menekül a nagy bűnös. Ennek meg kell változni ezután. De az új törvényeket olyanoknak kell csinálni, akik értenek hozzá, akik a kisemberek bajaival foglalkoztak, róluk írta, beszéltek, tanítottak. Ilyen emberek a párt debreceni jelöltjei. Adják őket a nemzetgyűlésnek és hálás lesz érte az ország. Erővel és tudással érünk célt: felépítjük a keresztyén Magyarországot! (Zugó taps és éljen.)

Bernolák Nándor dr. egy. tanár a III-ik kerület KNE párti jelöltje programbeszédét a katolikus főgimnázium udvarán mondotta el a nagy számban megjelent hallgatóság előtt, mely már megjelenésekor lelkesen üdvözöltte. Programjában kiterjeszkedett az államélet most szőnyegen lévő fontosabb kérdéseire s kifejtette álláspontját a békeszerződés kérdésében Magyarországot — mondta — csak erős királyi hatalom mentheti meg. Áttért a gazdasági kérdésekre, majd a hadsereg megerősödésének fontosságát fejtette, s végül nagyjelentőségű igazságügyi és kulturális problémákkal foglalkozott. Hangsúlyozta, hogy a harcot az államellenes destruktív irányzat ellen vettük fel. A „Kisgazda Párt“-tal a legtöbb alapvetően egyet értünk s együttesen harcolunk a destruktív ellen.

Mi az ország egyetemes érdekeiért akarunk dolgozni s a társadalom minden rétegétől elvárjuk a közreműködést, de a közhatalomban az államélet javaiban érdemszerint való részvételét követeljük a dolgozók részére. — Kérte aztán választóit, — hogy — bár benső meggyőződéssel és nyíltsággal adta elő programját, nem szavait, hanem eddigi életét és tetteit vizsgálják meg, hogy érdemes-e, alkalmas-e arra, hogy Magyarország kiépítésében hasznos munkát teljesítsen.

A lelkesedéssel fogadott beszéd után Székely János államtitkár, Haller István min. és Schlachta Margit nemzetgyűl. képviselő ajánlották Bernolák Sándort a választók bizalmára.

A gazdapárt gyűlései

A Keresztyén Kisgazda és Földmives párt is vasárnap tartotta alakuló nagygyűlését a Vigszínházban, d. e. 10 órakor. Az alakuló ülésen kiírt az a lappangó ellentét, mely a párttagokat már régebbi idő óta egymással szembe állította. Az alakuló ülés lefolyása a következő volt: *Kertész Imre* az előkészítő bizottság elnöke megnyitván az ülést, *Ecsedy István* képezdei tanár népszerű előadásban ismertette a párt programját s megalakulás fontosságát. Ő utána *Biró Pál* gazdasági akad. nyug. tanár határozati javaslatot olvasott fel, melyben kimondják a párt megalakulását. Ezután elfogadták a felolvasott alapszabályokat.

Ekkor került sor a tisztikar és a nagy választmány megalakítására. Egyhanguan megválasztották elnöké *Kertész Imrét*, társelnöké *Nagy József* pénzügygazdát, ügyvezető elnöké *Biró Pált*. Alelnökké a gazdaközönség részéről *Balogh Istvánt*, a kereskedők részéről *Jóna Jánost*, iparosok részéről *Dávidházy Kálmánt*, tisztviselők részéről *Mitrovics Gyula* egyetemi tanárt. A választmányba 30 gazdát, 10 kereskedőt, 10 iparost és tisztviselőt ajánlott az előkészítő bizottság. Ekkor tört ki a vihar. Szót kért a gazdatársadalom egyik tekintélyes vezető tagja: *Piszkey Árpád* nyugalmazott szászados. Kiemelte, hogy a Gazdapárt politikája alapjának a keresztyén és nemzeti irány szolgálatának kell lennie. Ezt látja veszélyeztetettnek abban, hogy olyan egyéneket ajánlanak a választmányba, kik korábbi szereplésükkel ebből a szempontból megbízhatatlannak bizonyultak. Különösen a *szabadkőművesekkel* szemben vannak súlyos aggodalmak, akik előkészítő voltak a közelmúltban dúlt destruktiónak. Nem akarja a városi tanács tagjait a választmányban látni, mert a párt nem azonosítja magát a város szociális politikájával és mert azok legnagyobb része is szabadkőműves.

Magoss György válaszolt a *Piszkey* szavaira. Azt kívánta, álljon elő nyíltan az aki őt, vagy mást meg merne gyanúsítani azzal, hogy a város pénzét ellopta, a várost megkárosította. Amit persze senki sem állított! Ekkor éljenzés és abcugolás kavargott a levegőben.

Piszkey ismételt felszólalásban követelte a szavazást a választmányi tagok dolgában előterjesztett javaslatról, kijelentette, hogy egyé-

nenkénti vádakat nem emelt, de az egész városi vezetőséget hibáztatja az egészségtelen gazdálkodásért és közigazgatásért, mert nagy vagyona ellenére is 230% körül van a pótdó. A jelenvolt kisgazdák Piszky kijelentéseit lelkesen megélték. Ekkor szólalt fel Nagy József; abból a hibás feltevésből indult ki, hogy Piszky indítványt tett; ezt pedig előre kellett volna bejelenteni. Elmulasztván, szavazásra nem bocsátható. Holott Piszky nem tett indítványt csak az előkészítő-bizottság előterjesztését nem fogadta el.

Ekkor a közgyűlés gazdatagjai, a jelenlevőknek mintegy négyötöd része Piszky éltetésével, a szabadkőművesek abcugolásával tüntetészerűleg a teremből eltávoztak, s mintegy 50-60 ott maradt, jobbra városi tisztviselő jelenlétében folytatták és zárták be a viharos gyűlést.

Délután 6 óraker a választmány összejött a képviselőjelölés megejtésére.

Ez a választmány már különösen az alakuló nagygyűlés után, fényes bizonyosága annak, hogy egyesek a szabadkőműveség ingó talajáról átléptek ide, hogy a gazdák erejével kezdjék meg új politikai pályafutásukat, s a gazdatársadalom szélesebb és szilárdabb talapzatáról folytathassák nemzetrontó munkájukat.

A Jóna-Vásáry csoportnak, vagyis a városházi érdekeltségnek, mint hírlík, az eredeti terve az volt, hogy az I. kerületbe Vásáry Józsefet, a II. Jóna Istvánt (sógorok) és a III. Nagy Józsefet (Jóna-após) jelöljék. Hivatalos indítvány alakjában azonban a következő ajánlattal állottak elő: I. kerületbe Vásáry József; II. ba Polgáry István; III. ba Nagy József. Amint látták, hogy Vásáryt nem lehet keresztül vinni, elejtették. Ezekkel a nevekk szemben Kertész István az I. kerületbe Mitrovics Gyulát ajánlotta.

Magoss György városi főügyész tiltakozott az ellen, hogy Mitrovicsot bármelyik kerületbe is jelölje a párt, mert Mitrovicsnak tulajdonítja azt, hogy a város közigazgatásáról a kormánynak olyan élesen elítélő a felfogása. (Hát azért? eddig ezt nem tudtuk.) Mitrovics informálta így a kormányt. Bár a jelenlevő Szomjas kormánybiztos kijelentette, hogy a kormánynak Debrecenről alkotott véleménye nem Mitrovicsra vezethető vissza, a felszólalás hatást keltett és a jelölést a választmány a következőképpen állapította meg: I. ker. Polgáry István, II. ker. Szomjas Gusztáv, III. ker. Nagy József. Tudomásunk szerint Szomjas a jelölést nem fogadja el.

A gazdapártban történt események többszörösen sajnálatosak. Először is és mindenekfelett jelenti a szabadkőműveség ténfoglalását és azok uralmával egyszersmind azt is, hogy a párt, legutóbb a tegnapi eseményekben a város politikájával, szerencsétlen adminisztrálásával, 230 százalékos pótdójjával, tanácsával stb. magát azonosítja.

Régóta tudunk a pártban lappangó küzdeletről, de reméltük, hogy egészséges szervezete legyőzi és kiveti magából az oda nem való elemeket. Ezek a pártalakítás első, küzdelmes korszakában még sehol nem voltak láthatók; sőt, akik ott voltak is közülök, mindent elkövettek, hogy a megalakulás mentől nehezebb legyen és hogy a párt ne csatlakozzék az országos párthoz. Mikor aztán a párt együtt volt és erőt képviselt, előbb egyenként, utóbb csapatostul az egész városi tanács belépett. És ma már a hivatalos szervezetben ők dirigálnak.

Az igazi gazdák tüntető eltávozása azt mutatja, hogy nem a hivatalos alakulás képviseli a gazdák igazi véleményét.

Gyűlés a Bikában

Délután 3 óraker kezdődött a nagygyűlés a Bika nagytermében, melynek minden zuga megtelt mindkét nembeli érdeklődőkkel, akik példás rendben és figyelemmel hallgatták meg az előadókat.

Haendel Vilmos nyitotta meg a gyűlést és nyomban átadta a szót Kontra Aladár ref. esperes-lelkésznek, aki először járt, mint mondta, Debrecenben, bár multját rég ismeri és tudja, hogy ősi kollégiuma az apostolok raját bocsájta ki évenként. Rossz hírek szállonganak Debrecenről. Azt mondják, főfészke a destruktiónak, mely Magyarország népét megalázták,

árvává, nyomorult üldözötté tette. Debrecenben titkos fészkek, páholyok vannak, ahonnan leszólják a magyart, hogy dicsérjék az idegen fajt; hogy itt akadtak olyanok, akik kiakarták irtani a magyartól a nemzeti érzést, lelopni ajkukról az imádságot és megsemmisíteni mindent, ami szent, ami magyar. Eljött megkérdezni: ki a kedves Debrecen népének? Azok-e, akiknek emléke szent, vagy azok-e, akik tönkre akarták tenni?

Az idegen faj a magyar megrontásán már a messze muliban is dolgozott. Míg a keresztény magyarnak vére hullott a világháború összes csatáterein, addig Galiciából özönlött be a világ legundokabb söpredéke és elárasztotta Debrecen is. Az idegen faj jól érezte magát az oláh megszállás alatt is, a férfiak szédelő üzleteket kötöttek, a nők korzóztak a tisztekekkel. Hallja a meggyaláztottak és meghotozottak jajszavát. Az erőszakkal elszakított részekben, a kassai dómban nyugvó Rákóczi, az erdélyi fejedelmek sirjait nem tudja felejtetni. A keresztény magyarság zászlajával jött ide megkérdezni, hogy akarja-e Debrecen népe annak diadalát, vagy amazokkal akar-e dolgozni?

Az idegenek idegen szívvél jöttek ide, mi balgán megosztottuk vele kenyérünket, jogainkat, utóbb már övé lett a fehér, a miénk a fekete kenyér. Százszereivel kellett a keresztény magyarnak a tengerentúltra vándorolni, mert már fekete kenyér se jutott neki. Az idegené lett a magyar nép munkájának minden gyümölcse. Ennek többé nem szabad így lenni. Pusztuljon innen az idegen faj, csak az éljen, aki velünk dolgozik a boldogabb jövőért. Szeretné, ha olyanokat választana Debrecen és a Tiszántul a nemzetgyűlésbe, akik minden érzésükkel magyarok. (Viharos taps.)

Török Miklós, a Szózat munkatársa olyanokat kíván megválasztani, akiknek a multakért nem kell mosni kezeiket, Magyarország átélte a tatárjárást, a török dúlást, az osztrák elnyomást, a világháború reitendő veresztése után a két forradalmat is túléli, mert van feltámadás és megújulás a keresztény világnézetben. Ezzel áll vagy bukik az ország. Keresztény iskolát, sajtót, gazdasági életet és politikát kell csinálni az egész vonalon. A mételynek még a gyökerét is ki kell tépni. A vallás nem magántügy. A sajtó keresztény és ne kikeresztelkedett legyen. Ha az utóbbi 30 év alatt nyíltan lett volna zsidó és keresztény sajtó, nem lehetett volna a magyar fajt megtévesztetni és megbecsteleníteni. Ha a keresztény magyarságban van akaraterő, az fog történni, amit ő akar, ha nincs, akkor idegen akarat fog érvényesülni továbbra is. 1918-ban 300 politikai szélahamos kerítette az egész államhatalmat a kezébe, 1919 március 21-én pedig 500 csirkefogó, de egységes akarattal. Hát a keresztény magyarságban nincs akarata? A keresztény magyarság olyan, mint Gulliver óriása, akik a törpék lekötözték, de egyik karja, a Dunántul, már szabad. A másik karját, a Tiszántult, most szabadítja ki. Ha megérti a keresztény magyarság a kor intő szavát, soha más ur nem lehet itt, csak keresztény és magyar. (Taps.)

Avarfy Elek dr azon kezdi, hogy szélahamosok, betörők hálójába került a magyarság, akik meggyalázták. A főcinkosok megszöktek. A bitófa és a megendovéd volt a jelvényük. Minden alávalóságot elkövetett a szabadkőműveséggel átitatott vörös banda, mely zsidó imperiumot és zsidó gazdasági imperiumot csinált Magyarországon. Ez a zsidó banda, "a háborúval" jelszó alatt csinálta meg a magyar tanácsközkereseti társaságot. Ez a maffia szállotta meg az oláhokkal Magyarország egész területét, azután az oláh tiszteket agyonvacsoráztatta. A meggyöngyült országnak 30 milliárdjába került ez. A proletárdiktatura zsidó volt. Zsidó diktált, magyar engedelmeskedett. Nincs országhatár, nincs haza — óbégaita a kóser diktatura. Persze, a zsidó világalurmi törekvésnek nincs is szüksége országhatárookra. A purim diktatura alkotmányának 13 § a szerint minden a dolgozó népe, de a rablott milliókkal a zsidó népbiztosok szöktek meg. A § § szerint nincs Isten, nincs vallás, de a zsidó időszámítás 5680 évében keresztényen pogromokat rendeztek zsidó pribékekkel 800 szinmagyar embert öltek meg. A nemzetközi szociáldemokrácia a kommunizmus szálláscsinálója; vezér-

kara zsidókból áll. Európában körülbelül 500 szociálista vezér körül 462 zsidó. Az olasz, a német, francia orosz szociálisták vezetői épúgy zsidók, mint itt voltak. A szociáldemokrácia csak álarc a keresztény munkástömegek megszedítésére. Ezt a megvakított tömeget használták fel a keresztény vagyion elrablására. Ez a zsidó Messiás, melynek eljöttét várták.

Egyetlen kérdés sem ért meg úgy a megozdásra, mint a zsidókérdés. Nincs béke, nincs nyugalom addig, míg e fekélyt ki nem irtjuk. Irgalmat nem szabad ismerni. A zsidókérdést csak radikálisan lehet megoldani, vagy sehogy. (Viharos taps, éljenzés.)

Haller István vallás- és közoktatástügyi miniszter: Nagy örömmel jött Debrecenbe, a magyar kultúra városába. Hiszi, hogy itt a keresztény elvek termékeny talajra találnak. Idegen kultúra, idegen eszmék tették szerencsétlenné a magyart. Ez taposta meg nemzeti lobogónkat, irtotta belőlünk a hazaszeretetet és kísérletezett velünk nemzetközi eszmével, gondolván, ha a kísérlet nem sikerül, megyünk tovább. A világpolgárság, a nemzetköziség áldozata lett ezeréves hazánk. De nem kell csüggedni; van feltámadás a nemzeti önértetben, a faji öntudatban.

Az idegen faj akkor hirdette itt a leghangosabban a nemzetköziséget, mikor körülöttünk minden kis nép a nemzeti öntudattól feszült. Ezek már akkor szövetségben állottak az ellenséggel. Az idegen faj elhelyezkedett a vezető helyeken, a politikában és sajtóban ép úgy, mint a bankokban és az egyetemen. A magyar föld sok millió holdja is idegen kézre került, az ország egész termése felett pedig pár száz zsidó rendelkezett. Már akkor elárulták a magyarságot. Az egész világot ránk uszították. Az irthonmaradtakat fellázították azzal, hogy a háborút nem bírjuk tovább. Ez volt a pacifizmus, a gyáva elférfiatlanodás. Így tétették le a magyarral a fegyvert. Ha ez nem történnik, nem teszi be lábát ide az ellenség (Helyeslés.)

Az első feladat megtisztítani az országot a belső ellenségtől, az erkölcselenségtől. Meg kell válogatni, kit tud lelkebe felszivni a magyarság és ki nem tud magyarrá lenni. A filoxera Amerikában veszélytelen volt, Európában csapássá lett. A zsidóság mig Keleten volt, nem képezett veszedelmet, szétszóratása után világveszedelemmé lett. Sajnos, mi nem vettük észre a veszedelmet. A zsidó gyárak a magyar állam segélyével tizezrével tették tönkre a keresztény iparosokat, pálinkával tették tönkre a falu népet, munkás izgatással és maszlaggal. Mi lettünk a dolgozók, ők a parancsolók. (Viharos helyeslés, taps.) Ez ellen kell összefogni a keresztény felekezeteknek. Ne gyűlöljék egymást, hanem jobban szeressük, mint öket, az idegeneket. Ezt akarom teljessé tenni a kath. önkormányzat megalkotásával és az 1848 XX. t. cikk végrehajtásával. Ki kell békülni a keresztény felekezeteknek, visszahozni a régi magyar szellemet minden intézménybe, hogy egységes táborban álljon szembe az idegen szellemmel. (Viharos tetszés.) Kereszténynek kell tennünk a gazdasági életet. Többet kell dolgozni, hogy több eredménye legyen a munkának. Az iskoláknak több életismeretet kell adni. Ne azok gazdálkodjanak javainkkal, akik a pénzt a magyar nemzet ellen használják. Nincs több elajándékozni valónk. Legyen a miénk a föld, a gyár, az ipar, a sajtó, a kereskedelem; mi szenvedtünk érte. Törvényeket kell alkotnunk a család, uzsora, ravasz fondorlat, láncolás lehetlenné tételére. Szervezkednünk kell, szövetezetekbe tömörölnünk. Am telje boldogulását a zsidóság és a verajtékkel végzett munkának lássa ő is számarányának, a honvédelemben való részvételének megfelelő gyümölcset, de lebegjen szemünk előtt fajunk felsőbbiségének tudata és az igazság. Ezért nem szeretnek minket a zsidók, de nem is akarjuk, hogy szeressenek.

Az eltávozásért nem szabad hibáztatni a magyar munkást. Az intelligencia az oka, mely nem támogatta; ezért esett kalandorok kezébe, ezért vezették tévútra. Gondoskodni kell a magyar munkásról; érdeme szerint boldogulhasson és jobban élhessen e gazdag országban, melyet a patkánylelkűek tettek tönkre. Ezek a patkányok, mikor az állam birtokba vett hajója súlyedni kezdett, külföldre

menekültek és onnan öltögetik a nyelvüket. Ezek ígértek békét és értéktelenítették a pénzt. Ezek dolgoztak hazugságokkal és a hazaárulás munkáját oly mértékben üzték, hogy az naponta is milliárdokba kerül az országnak. Ezek azt képzelték, hogy a keresztyén magyarság megint felejt és megbocsát. (Felkiáltások: Soha!) Az évszázados tölgylet is megöli a rákuszó borostyán, az élődi. A magyarság tölglyére: is e sors várna, ha az élőditől meg nem szabadítanánk. (Taps.)

Nem szól a földmivélés érdekei ellen, hiszen az apja is 15 holdas kisgazda Szatmármegyében. Ha majd a földbirtokreformot tárgyalják, megmutatja ő is, pártja is, milyen messzemenően képviseli a kisgazdák érdekeit. De egyoldalú politikát nem szabad csinálni. Különösen a hivatalnokosztály szorult támogatásra. Debrecenben kertvárost kell csinálni, családi házakkal, konyhakertekkel. (Taps.)

Végül rátért a ránerősösközött békére. Előre látható volt ez, hiszen rosszakarat és hódítási vágy sugalta. Tudtuk, hogy nem változtatnak a feltételeken. De a tárgyalásoknak volt mégis eredménye: a győzőkben is él már a tudat, hogy bünt és igazságtalanságot követnek el. Ez csak papíros béke. A szövetségeseknek hiába tettek ígéreteket, a szákmányt nem élvezhetik nyugodtan. Nem engedték meg a népszavazást sem, hogy a látszat fűgefalevelével takargassák a gyalázatot. Tudják ellenségeink is, hogy nem igaz, amit mondanak. Azt mondják, hogy vigyük a reparációs bizottság elé, ha igazságtalanság történt velünk. Ha nem orvosolja, annyi panaszt viszünk a népszövetség elé, hogy elunja. De azt csak a kormány tudja, ki a barát és ki az ellenség. Nem a béke alá, vagy alá nem írása a lényeg, hanem hogy elismerjük-e, vagy sem? (Felkiáltások: Nem, nem, soha!) Megnyugszunk-e olyan békében, melyet fegyveres erőszakkal kényszerítettek ránk? Soha a magyarság meg nem nyugszik abban, hogy ezeréves hazáját amputálják, erdőt, ércét, sóját elrabolják. Nem fognak nyugodtan aludni ellenségeink a rablott részekben. Nem leszünk mi mindig ily szegények és gyöngék, mint most. Ez a béke az örök ellenségeskedésbe taszít bennünket. Leszünk mi még erősek és gazdagok, csak dolgozunk, hogy erkölcsi és fizikai erőnket visszanyerjük és akkor visszafoglaljuk az elrablott részeket, vagy meghalunk érte. (Viharos taps.)

Végül bejelenti, hogy nagy művészeti adományt ajánlottak föl az államnak, mely több milliót ér. Mikor e kiváló műgyűjtő adományáról értesült, mindjárt Debrecenre gondolt. Ide is szánta és ezt közölni fogja az adományozóval. A magyar kultúra, ipar és kereskedelem védőbástyájává kívánja tenni Debrecen, hogy innen sugározzon ki a magyarság napjának életét melege az elrabolt részekre is. (Viharos taps, éljenzés.)

Kovács Emil ref. lelkes a keresztyén testvériséget hirdeti, mert a keresztyén felekezetek marakodásán a zsidó nevetett és uralomra jutott. A destruktív keresztyénellenes szellem keresztülgázolt mindazon, ami keresztyén és magyar. A keresztyén lélek minden büntet meg bocsájt, csak a hazaárulást nem. Ha ezt meg nem tudjuk érteni, akkor nem keresztyének vagyunk, hanem vágóhídra való barmok. (Tetszés.) Kannibáli kezgyellenséggel, ördögi cinizmussal ölték meg a keresztyén magyarság lelkét. A bünsnek nem hétszer, de hetvenhétszer is kész megbocsájtani, de a hazaárulóknak, a destruktív, nemzetközi gazoknak soha.

A kálvinista és kath. papok hiveikkel együtt fogjanak össze a magyar nemzet megmentésére. (Taps, éljenzés.)

Haendel Vilmos dr. elnök ezután, megköszönte a páratlan szép érdeklődést és a gyűlést berekesztette.

Az asszonyok gyűlése

Alig negyedóra alatt kiürült a terem és megtelt hölgyekkel. — A terem minden zugát megtöltötték a politikába bevonuló asszonyok és leányok. Nehány kíváncsi férfi is visszamaradt, hogy fültanuja legyen a gyöngéd nem politizálásának. A hölgyek gyűlését Huberth Ottóné nyitotta meg és átadta a szót a budapesti vendégeknek.

Stadler Frida vázolta a helyzetet. Most vonulnak be az alkotmány sáncaiba a nők. A legszomorubb helyzet juttatta a nőket politikai joghoz. Az ország halálos beteg, kezét-lábát levágták, az orvosok lemondtak róla. Nincs más segítség, csak a jó isten és a régi házi szerek. A nők bevonulása az alkotmányba új korszakot jelent a magyar politikában is. A nő konzervatív és ezt beviszi a politikába is, melyet oly egyszerűvé akar átalakítani, mint az élet. A nő boldog akar lenni és boldogítani. A munkásnők, gyermekek ügye az, ami a nőt érdekli s a keresztyén hit, élet és erkölcs visszaállítása. — A kommun rettentő rombolása után a keresztyén nőkre maradt a sirvaépítés munkája. — Azt átok, ezt áldás fogja kísérni. (Taps éljenzés.)

Utána Schlachta Margit nemzetgyűlési képviselő beszélt igen ügyesen, ötletesen és halálos komolyan, amint maga is többször hangsúlyozta. — Ezt a hazát halottaiból kell feltámasztani. Ahogy hitét nem tagadhátja meg, azt a politikai elvet és pártot sem szabad megtagadni, melyhez tartozik. A budapesti I. választókerületben 3 férfival szemben nyerte el a mandátumot a nők szívós kitarlásával. Amit a nő és az Uristen akar, annak teljesedni kell. Debrecenben is a nők fogják eldönteni a küzdelmet. Szükség van rá, hogy a nők politizáljanak.

Neki programja van. Követeli a munkásnők részére a 2 heti fizetéses szabadságot évenként, iparfelügyelők alkalmazását, stb. Alig pár hete tagja a nemzetgyűlésnek és a dohánygyári munkásnők már is érzik, hogy nő van a parlamentben. A nők gyöngék és törékenyek, de biznak a győzhetetlen Istenben és győzni is fognak. Munkára hívja fel a nőket, vegyenek részt a választási harcban és szorgalmasan járjanak el a kortesgyűlésekre és a munkanapot pontosan tartásuk be. Akkor ne fogadjanak vendégeket és ne tartsanak még nagymosást sem. (Viharos derűtlenség.)

Az elnök ez elzárta a gyűlést.

A nőgyűléssel egyidőben a Ker. Nemz. Egyesülés Pártja gyűlést tartott a munkásoknak a Margit-füredőben és az iparosoknak a város háza udvarán, melyek szintén óriási érdeklődés mellett és mindvégig lelkes hangulatban folytak le. A miniszterek, államtitkárok és képviselők ezután a Bika-éttermében társas vacsorára jöttek össze, melynek végeztével különvonaton visszautaztak a fővárosba, hogy a nemzet legválságosabb idejének legkritikusabb óráiban helyükön lehessenek.

TÁVIRATOK

Magyarország a béke aláírása után

Budapest, május 10. (Nemz. St. tel. jel.) A Nemzeti Sajtótudósító munkatársa beszélgetést folytatott egy magasrangú államférfival, aki a békeszerződéssel kapcsolatban a következő kijelentést tette:

— A magyar nemzet egy óriási kérdés előtt áll: aláírja-e az eléje tett békeszerződést, vagy sem? Ha aláírja, mint azt a hatalmas Németország és a többi legyőzött államok tették, akkor megindulhat a gyógyulási folyamat az országban. A kis Magyarország gabona-tölsége, mely az ideai termés kilátások után 6—8 millió métermázsára becsülhető, pénzünk vásárlóerejét a külföldön legalább 50%-al megjobbitja, a 2—3 hónap múlva külföldre kerülő körülbelül 50 ezer métermázsas gyümölcs pedig az ipar és kereskedelem fellendülését fogja maga után vonni. A gyógyulásra mindenesetre alapos reményünk lehet. Ha nem írja alá a nemzet a békeszerződést, akkor el kell készülnie arra, hogy az ántant minden rendelkezésére álló eszközzel meg fogja akadályozni valutánk javulását, a blokádtal iparunk és kereskedelmünk talpraállítását és a szomszédos államokkal való csereforgalmunkat. Sőt egészen bizonyos, hogy a rabló szomszédokat ellenünk fogja uszítani és az oláh, cseh, szerb, valamint az osztrák

bolszeviki eszmétől elteit hordák sietve fogják ellepni az országot, hogy vetéseinket learathassák. Nagyon meg kell hát fontolnunk: aláírjuk-e a szerződést, vagy nem?

Mezőgazdasági kamara Debrecenben

Budapest, május 10. (Nemz. St. tel. jel.) A mezőgazdasági kamaráról szóló törvényjavaslat, amely most került a nemzetgyűlés elé, felhatalmazza a földmivélésügyi minisztert, hogy meghatározhassa a kerületi kamaráknak a számát és a helyét. A tervezet szerint kerületi kamarai székhely lesz: Debrecen, Miskolc, Kecskemét, a Dunántúlon pedig Pécs és Veszprém. A kamarai székhely megválasztásánál az az elv volt irányadó, hogy olyan centrumokból irányítsák a mezőgazdasági életet, ahol megfelelő vasuti összeköttetés vezet, és ahol ipari telepek is vannak. — A földmivélésügyi kormányzatnak ugyanis az a célja, hogy gazdaságunkat közelebb hozza az iparhoz és a kereskedelemhez egyaránt. A most benyújtott törvényjavaslatot előreláthatólag június végére letárgyalja a nemzetgyűlés és a szentesítés után azonnal felállítják a kamarákat. Így remélhető, hogy már július elején megkezdhetik a kamarák a működést. Jelenleg tárgyalások vannak folyamatban, hogy a nevezett helyeken a kamaráknak székházat és megfelelő irodabereendezést biztosítsanak.

Osztrák készülődés

Bécs, május 10. (Nemz. St. tel. jel.) Az osztrák kormány előkészületeket tett Nyugatmagyarország közigazgatásának mielőbbi átvételére. Az erre vonatkozó javaslatokat Dávy miniszter készítette el, s az új területek kormányzója valószínűleg Neugebauer nemzetgyűlési képviselő lesz.

Szerb álnokság

Budapest, május 10. (Nemz. St. tel. jel.) Pécsről érkezett jelentések szerint a szerbek Baranyát és Pécsét csak akkor szándékoznak kiüríteni, ha a magyarok Nyugatmagyarországot átadják az osztrákoknak. Amíg ez meg nem történik, addig Pécs és a Baranya zálogképpen marad a szerbek kezében. (?)

Horvát-akció a visszatérés érdekében

Budapest, május 10. (Nemz. St. tel. jel.) A horvát és a szerb nép már a háború előtt nem tudott érzelmeiben egybekapcsolódni. — Most, hogy egy államban élnek, a két nép közötti ellentétek még inkább kiéleződtek, mely körülmény a horvát pártokat egy táborba sodorta. A horvát vezető politikusok újabb érintkezést kerestek magyar államférfiakkal s tárgyalást indítottak az irányban, hogy miként volna lehetséges újból a magyar állam keretében elhelyezkedniük? Horvát politikai körökben egyébként igen élénk figyelemmel kísérik a megcsontított Magyarország élet-halál küzdelmeit.

Az Akadémia — Tisza emlékének

Budapest, május 10. (Nemz. St. tel. jel.) A Magyar Tudományos Akadémia vasárnap délelőtt tartotta 74-ik nagygyűlését, melyen megjelent Horthy Miklós kormányzó, József és József Ferencz kir. hercegek, Simonyi—Semadam Sándor miniszterelnök, s a tudományos, valamint a politikai élet számos más kitünősége. A nagygyűlésen Balogh Jenő volt igazságügyminiszter Tisza István gróf emlékének adózott hatalmas, minden oldalról megvilágított és alapos élelétéről tanuskodó szép beszéddel.

— Jegyezzünk a Nemzeti Hitelintézet r. t. részvényeiből, mert közgazdasági életünket is keresztyén és nemzeti szeltemben kell átalakítani, ha élni akarunk! — Jegyzéseket kiadóhivatalunk is elfogad.

Barabás Sámuel

beszél vasárnap reggel a Nagyteplomban, a kolozsvári református esperes. Ez a név fogalom egész Erdélyben, illő, hogy a hajduság is kellőképp megismerje és méltassa. Barabás a nagyműveltségű, széles látókörű, puritán, de felvilágosított református papnak mintaképe, akit fajmagyar honszerelme, valláserkölcsei szilárdsága, szeplőtlen, tiszta egyénisége, kiváló szónoki képességei Erdély legértékesebb, legbecsületesebb férfiai közé avattak. Hire-neve eljutott Magyarországra minden tájára és most ő maga jár közöttünk, hogy élőszóval és tollal a nemzeti Géniusz szolgálatában apostola legyen annak a nagy elhatározásnak, mely mindnyájunk lelkében él: hogy „Nem, nem, soha!” Hogy nem adunk egy rögtön sem, nem adunk egy fűszálat sem és ha minden darab rögre, minden kis fűszárra a honszerelme vérpatakjának kell folynia: arra is készek vagyunk, de mégis megvédelmezzük, ami a miénk.

Barabás egy álló esztendeig nyögte az oláh jármót Kolozsváron. Alig tette be oda a lábát az első bocskoros, már is szuronyok közé vették a hőselkü magyar esperest. Hol letartóztatták, hol megint elbocsájtották, volt úgy, hogy kilencszer vitték be negyvennyolc órában beül. Amikor egy vasárnapi istentiszteleten prédikált, hatvan magyar nő jött be a templomba, mindannyian nemzeti viseletben. A három vezetőjük egy-egy napernyővel: pirossal, fehérrel, és zölddel. Barabásnak rájuk villant a szeme, elborította a könny, és felkorbácsolt szíve elfojtotta a szavát. Nem bírta folytatni percekig a prédikációt. A hívők arcán lángok gyuladtak, ezernyi halánték feszült és a román spiclik tétován állottak a lázban lenyűgözött tömeg között. A szónok a honfisziv dacos gyönyörűségével, a keserűség és bizakodás kavargó érzelmeivel vette fel a szó fonálát és így fejezte be a prédikációt: „... És add meg magyarok nagy Istene, hogy a mi kincses Erdélyünk, a mi egész drága magyar hazánk nekünk egy második ezeréven át is megmaradjon”...

Ezernyi kéz remegő ujjai fonódnak imára, a hívők keblét belső viharok orkánja szakgatta, és a kántor — bátor-talan, vézna kis ember, — önfelédten gyújtott rá a Hymnusra. Persze az oláhok még a templomból elhurcolták Barabást és fogságba vetették. Kiszabadulása után is minden másodnap jelentkeznie kellett és a keserves év alatt tengernyi megaláztatást és megpróbáltatást kellett elszenvednie. Végre a Jassyba hurcoltatás elől megszökött Kolozsvárról és a magyar fátum bujdosója lett. De nem csüggedést hordoz a szívében és plántál a másokéba, hanem a honszerelme tettvágyát és elszánt, erős akaratát. Már bejárta a Dunántúlt, most a Duna—Tisza közének indul és magasztos nemzeti eszmék magvából harcos diadalokat remél. Révedező tekintete, elborult arca felélénkül, mikor a jövő Magyarországról beszél. A tegnapi és máni sajtó fájdalomán át bizó hittel várja, rendületlenül várja a holnapot. A holnapot, mely bizonyosan el fog jönni, mely ezeréves történelmi határainkat

bizonyosan vissza fogja nekünk adni. Mert akarjuk. Mert minden szenvedésen, könnyön, véren, akadályokon, poklokban keresztül is akarjuk.

A Barabás Sámuelek izzó lelkére, gyújtó szavára nagy szüksége van máma hazánknak, máma, amikor május hatodika nem verőfényt és megújodást hozott nekünk, hanem dermesztő fagyot és sötét fellegeket. Nézz körül közöttünk Barabás Sámuel és nőjön még nagyobbra szívednek erős hite. *Lásd meg, hogy tüne-
deznék az arcokról azok a megkülömböztető vonások, melyeket ti erdélyiek mirajtunk, alföldieken láttatok és felrőtítatok.* Ti azt mondtátok idáig miránk, hogy nem vagyunk sorsotoknak egyformán érező, egyaránt szenvedő osztályosai. Lehet, hogy túlzóan láttatok, lehet, hogy emberi önzések gyarlóságai csakugyan megmutatkoztak bennünk. De ha máma körülnézel, Barabás esperes és Ti erdélyiek, *csupa édes testvért lássatok bennünk, akik a közös haza közös javáért, becsületéért, a honi földért szerelemittas indulattal veletek együtt élünk és halunk.*

Szilágyi Imre dr.

HIREK

— **Debrecen tiltakozása a békefeltételek ellen.** A városi tanács hétfői ülésén megjelent Szomjas Gusztáv kormánybiztos főispán és megállapították, hogy Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságát rendkívüli közgyűlésre hívják össze péntek délelőz és azon tiltakozni fognak a gyalázatos békefeltételek ellen. A városi tanács maga is egyhangulag állást foglalt a békefeltételek ellen.

— **Debrecen választói.** A képviselőválasztások névjegyzékét május 24-ig kell elkészíteni. A rendkívüli munkát az adóhivatali személyzet kisegítő munkatárakkal végzi el.

— **Bajban a világitási vállalat.** A város világitási vállalatának négy főtisztviselője van letartóztatásban. Debreczeni Jenő igazgató, Baukovács Alfréd főkönyvelő, Lóránt (Lőw) József és Molnár Jenő könyvelők. Aberle Rajmund h. igazgató jelentést tett erről a tanácsnak és valamelyes intézkedést kért, mert az üzeme rendkívül káros, hogy négy főtisztviselőt nélkülözni kénytelen.

— **Egyszáz koronát** azonnal átvehet az, aki folyó hó 9-én, vasárnap délelőz a Haivan-utcán közlekedő villamos kocsiiban megtalált „Merk blockot” a benne volt iratokkal együtt Hunyadi utca 5. szám alatt, az I. emeleten átadja a blockban talált címnek.

— **Ivánfi Jenő,** a budapesti Nemzeti Színház örökös tagja ma, kedden este fél 8 órakor a Bika disztermében tartja egyetlen klasszikus előadó-estélyét. A kiváló színművész — aki nyáron a külföldet fogja a magyar kultúrával megismertetni — Rophokles, Shakespeare, Petőfi és Arany műveiből fog előadni felette érdekes színpadművészeti előadás keretében. Jegyek a Színházi Főigazgatónál és a Bika portásánál kaphatók.

— **Redőnyöket készít és javít Piros Béla** lakos műhelyét Péterfia-u. 32. szám.

— **Pezsgősüveget vesz a „Török-pezsöggyár.”**

— **Caládi ötköző, vidékiek találkozó helye** a volt Törövendéglő, Csapó-u. 14. (Az új tulajdonos Buzás Lajos, vendéglős.) Magyar konyha, jó bor, frissen csapott sör, figyelmes kiszolgálás.

— **Maszet,** akik titkári hivatalunkban jegyveztek, az előleget szíveskedjenek kedden május 11-én szerdán május 12-én déli fél 12 óráig befizetni, mert csak így biztosíthatjuk a

részökre felírt mennyiséget. Debreceni Gazdasági Egyesület.

Margit-fürdő állandóan nyitva.

— Városunk legmegbízhatóbb és legrégebb molykár elleni megóvó vállalata: Nagy József, szücs-mester, Szent-Anna-u. 3. sz.

— Legrosszabb nyakkendőit is ujja alakítják Péterfia-utca 53 alatt az udvarban balra.

Schushter Ferenc fogászati műterme Vár-utca 11. sz.

Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ dr.

CSOKONAI SZÍNHÁZ:

Kedden: Kaméliás hölgy, színmű.

VIGSZÍNHÁZ:

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

* **Kaméliás hölgy** színmű, melyben Gazdy Aranka és Bihari Ákos művészi alakításai élvezetes színházi estét nyújtanak, ma kerül színre a Csokonai színházban.

* **Tolvaj.** A budapesti Vigszínház legértékesebb műsordarabjai közül való Bernstein hatásos műve a Tolvaj, mely új betanulással szerdán kerül színre. Főbb szerepeket játszanak Bihari Ákos, Kovács Lulu, Szigeti Ida és László Gyula.

* **Bihari színésziskolájának vizsga-előadása.** Bihari Ákos, a debreceniek kedvelt művésze fáradszaktalan ambícióval megteremtette Debrecennek immár számottevő színésziskoláját. A növendékek csütörtökön tesznek tanubizonyosságot az év eredményéről. Csütörtökön a Csokonai színházban rendezés helyarával, 8 órai kezdettel a Dolovai nábob színmű kerül színre a növendék vizsga-előadásául.

* **A vérvő Aréna** nagy érdeklődés mellett mutatja be az Apollo ezt az érdekesen szép látványos filmet. Előadások 5, 7 és 9 kor.

* **A Cornelius Ugy Paul** Bourget világhírű bűnügyi regényét mutatja be az Aranybika mozi. A főszerepet Paul Joubert párisi színész játsza, a fotográfia és rendezés elsőrangú. Előadások 7 és 9 kor.

* **Haláltánc,** izgalmas fantaszlikus dráma 5 felvonásban a főszerepekben Werner, Krausz és Sacha Gura, bemutatja az Uránia, előadások 5, 7 és 9 kor.

Művészet

Székelyhidy Ferenc és felesége Marschalkó Rózsi péntek esti hangversenyét minden zenekedvelő igaz gyönyörűséggel élvezte. A legnemesebb művészet varázsát hozták közénk, és mi mohó lélekkel szívtuk azt magunkba. Az elmúlt esztendőben különösképp sok gyenge énekes-produkcióban volt részünk, jóleső kivétel (pl. Havasné) alig akad. Kétszeresen honoráltuk tehát az Operaház e két kiválóságának abszolút művészetét. — Székelyhidy alighanem Bachal és Bizet Carmen rózsadalával, felesége a Brahms dalaival ért el legmélyebb hatást. Ezzel szemben a Székács, Tarnay és Bródi dalai nem épen voltak szerencsésen megválasztva. Nagyon dicséretes, hogy művészeinknek immár nem derogál nemzeti zenénk kultúrája, de — e nemben nem szabadna kizárólag a modern magyar szerzeményekkel foglalkozni, hanem a régiekre is figyelemmel lenni annyival inkább, meri ezekben van az igazi, hamisítatlan magyar hangulat, érzelm és ritmus. A zongoránál szívesebben láttuk volna Szikla Adolf ur helyett dr. Jóna Kálmánt. Több okból. (Sz. I. dr.)

SPORT

A bajnokságnak szinte döntő mérkőzése fog lezajlani 13-án, csütörtökön a DKASE üggető-téri sporttelepén. Ez alkalommal a DVSC és a DMTK jó képességű csapatai mérkőznek, bármelyik csapat győzelme a bajnokság elnyerését eredményezheti a csapatoknak. Jegyelővétel Müller H. fiai cégnél.

Kiadja:

MAGYAR. NEMZETI KÖNYV- ÉS LAP-
KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRS.

<p>URANIA</p> <p>Kedd Szerda május 10-11</p> <p>Halál ténc</p> <p>Fantasztikus dráma 5 felvonásban.</p> <p>Főszereplők: Sacha Gura, Werner Krausz</p> <p>Előadások 5, 7 és 9-kor.</p>	<p>APOLLO</p> <p>Kedd, Szerda 2 napig Páris legnagyobb szenzációja</p> <p>A vérző aréna</p> <p>Tragédia 6 felv. Rendezte Max André a párisi comédie française rendezője</p> <p>Előadások 5, 7 és 9-kor.</p>
<p>ARANY BIKÁ MOZI</p> <p>Kedd, Szerda Május 10-11</p> <p>Paul Bourget híres regénye</p> <p>A Cornelius ügy</p> <p>4 felvonásban. Főszereplő: Paul Joube.</p> <p>Előadások 7 és 9 órakor.</p>	

Péterfián

5 szobás családi ház udvarkerttel eladó. — DEZSŐ LÁSZLÓ IRODÁJA Maróthy utca 19. sz.

P. 1417/2—1920.

HIRDETMÉNY

A debreczeni kir. Törvényszék közhírré teszi, hogy Fazekas Károly nyug. vm. irattárnok debreczeni lakos ellen az 1885. évi VI. tc. 5. §-a alapján az előleges zárlatot elrendelte.

Debreczen, 1920. április 29.

Dr Katona sk. tszéki bíró.

FEKETÉRE

Értesitem a tisztelt megbízóimat, hogy és mindenféle színre festek. Tisztítok férfi és nő ruhákat legkényesebb igényeknek megfelelően 8 nap alatt, gyász vagy sürgős esetekben soron kívül 48 óra alatt kifogástalanul készítem. — Becses partfogást kér

Hungária gőzmosó és kelmevastó vegy-tisztító vállalat

Debreczen, Péterfia-u. 4. Telefon 399.

Friss hortobágyi hal kapható Egyháztér 6. sz. alatt.

GŐZMALOM felállításához 25 PH gőzgép teljesen üzemképes azonnali átvételre eladó.

Dezső László irodája Maróthy-utca 19. sz. alatt.

MEGHIVÓ

A felszámolásban levő Herkules kápcsgyár r.-t.-nak Debreczenben Hunyadi-utca 3. szám alatt 1920. évi május 26-án, d. u. 3 órakor Dr Goldmann ügyvéd ur irodájában megtartandó közgyűlésére. Tárty: Felszámoló jelentése.

A felszámoló bizottság.

Eladó családi ház!

Város központjához közel 3 szoba, konyha, kamara, istálló és egyéb mellékhelyiségekkel azonnali beköltözésre eladó Balogh Lajos irodája Mester-u. 9 szám

Családi ház Rákóczi-utcán 5 szobás lakás nagy udvar és teljes komforttal vétel esetén beköltözhető lakással eladó DEZSŐ LÁSZLÓ IRODÁJA Maróthy-utca 19. szám.

Tűzifát minden mennyiségben házhoz szállítok ölenként és aprítva métermázsanként

Polyánszky Orest tüzifakereskedő Miklós-u. végén, Szoboszlói-ut 1. és Piac-u. 58. Ugyanott faszén is kapható.

Most érkezett áruk:

- Szilva lekvár
- Borkő
- Keményítő
- Gyufa
- Hamuzsir
- Vaspor
- Naftalin
- Hegyi kréta
- Klórmez
- Kékitő
- Ruhafesték
- Tímsó
- Porfesték minden színben
- Finneisz valódi
- Budai föld
- Gipsz
- Gyanta
- Enyv

Legolcsóbban kapható

Rontsek Gézánál, Kossuth-utca.

Hajduvármegyei katonai parancsnokság. 271. szám. Kt. 1920.

FELHÍVÁS

Nyugállományú és rokkant tiszték az alvezredesi és ennél alacsonyabb rendfokozatban levők közül — a Honvédelmi Miniszter Ur folyó évi 84734/8. 2a. 1920. számú Körendelete értelmében — ideiglenes alkalmaztatásukat a debreceni m. kir. katonai körletparancsnokságnál kérhetik.

1. A kérvényben feltüntetendő, hogy az illető a világháború alatt hol és milyen beosztásban teljesített tényleges katonai szolgálatot.

2. Hány effektív szolgálati éve van.
3. Családi állapota.
4. Hol és milyen beosztást öhajtana.
5. Rang.
6. Életkor.
7. Mikor helyeztetett nyugállományba.

Az ily kérvények folyó hó 20-ig a Hajduvármegyei katonai parancsnokságnál (Vármegyeháza) benyújtandók.

Szentgyörgyi ezredes sk. vármegyei katonai parancsnok.

Jó fejős teheneiket fele tej-haszonért tartásra

elfogad Levente István a Macsi uradalom tisztartója. Érdeklődők jelentkezhetnek a Macsi uradalom zöldsegyületében. (Hatvan-u. 1.)

APRÓ HIRDETÉSER.

Hétköznapokon tíz szóig 5 korona, minden további szó 50 fillér. — Vasnap tíz szóig 6 K, minden további szó 60 f. Vastagabb betűből studeve duplán számítatik.

Írógép látható írásu, finom íróasztal, oldal cégtábla eladó. Értékesít Baththány-utca 6. sz. üzletben.

Szép száraz raktárhelyiség azonnal kiadó Péterfia u 48. Házmeztérnél.

Koros Sándor férfi-szabó üzletében Piac-u. 69. saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók

Nehéz János szobafestő AJTÓ-UTCA 12. sz.

Kiss Ferencz női szabó Piac-u. 56 szám. Izléses munkát jutáéyos áron készít.

Hamisfogakat töröttet is veszek Tamás József kir. hg.-u. 10.

Katonai egyenruhák tavaszi öltönyök mérték után, vagy fordítások a legolcsóbban és csinosan készíltnek

PISKOLTY PÉTER úri szabó üzletében Kossuth-utca 58. sz. Katonai cikkek raktára.

FORGÁCS I. MŰRÁS, Bádógos-utca.

Blattner József Csapó-utca 1. sz. Úvegezés és hépkéretesnél vállalata tükrök és ablakok nagy választékban.

DRÓTKERITÉST veszek bármily mennyiségben Péterfia 61.

Negy jó karban levő peremező gép eladó Gróf Vécsey-utca 27.

KÉT ablakra való kézimunka új kongre függöny eladó. Vörösmarthy utca 12.

Lapelárusítók (rikkancsok) fővárosi lapok elárusításához magas jutalék mellett felvétetnek lapunk kiadóhivatalában.

Bélyegzőgyár és véso-intézet **PAULÓ I.** Baththányi-u. 22.

Académie Internationale NYELVISKOLA Széchenyi-utca 42. sz. I. em. Francia, Angol, Német, Olasz, Román, Magyar magánórákban és tanfolyamokban A tanfolyamokra csakis általános műveltséggel rendelkezők vétetnek fel.

Eladó nagy telkű ház! Gazdálkodók részére is alkalmas! Két utcára nyulik! Beköltözhető lakás!

Ára 42 ezer korona!

A Homok-utca 108. számú, szerényebb kis ház. átnyulik az Apafly-utcára, ott a száma: Apafly-u. 95. szám. Van rajta 3 lakás és pedig utcai egy szoba, konyha, fűskamara — Udvari egy szoba, konyha, fűskamara és egy udvarra nyíló szoba, fűskamarával. Van összesen 4 fűskamara, sertésöl 15 drb sertésre, húsűstölő, termő gyümölcsfák, szivattyus kut, lecsatornázott udvar.

A lakásokban villanyvilágítás és villanycsengő! Az udvarra nyíló egy szoba, fűskamara, sertésöl azonnal, az utcai lakás pedig jövő hónap elsejére át lesz adva a vevőnek beköltözhetőre. E házat az érdeklődőknek készséggel megmutatja az első udvari lakásban lakó Szöllösy Istvánné asszony. Ezen ház felett is a Nagy Lajos adásvételi iroda rendelkezik, ott lehet csak megkötni a vételt, ott kell letenni a foglalót. **Iroda VERES-U. 9. SZ.**

GYÁSZSETEK ALKALMÁVAL FORDULJON BIZALOMMAL FEHÉRTÓI BÉLA temetkezési intézetéhez. Debreczen, Dégenfeld-tér 4. Hol temetéseket a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig a legolcsóbb árban személyes felügyelet mellett eszközölhetnek. Exhumálást és hullaszállítását vállalunk. Készoruk választékban.

Ha szép akar lenni? Korzó arczkremet és szappant használjon!

PARFÜMÖK prima minőségűek, Pipere szappanok. Mindenféle piperecikkek, kószerek, irrigátor felszerelések, gummi áruk, GAZDASÁGI GYIKKÉK, kreolón stb. legolcsóbban szerezhethők te a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.